

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komerclietās

(2011/C 373/03)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ar gandarījumu atzīmē, ka priekšlikuma galīgajā variantā gandrīz visas viņa izteiktās piezīmes ir ņemtas vērā.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

3. Atzinumā EDAU īsumā skaidros un analizēs tos priekšlikuma aspektus, kas ir saistīti ar personas datu aizsardzību.

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 7. un 8. pantu,

II. PRIEKŠLIKUMA ASPEKTI, KAS SKAR PERSONAS DATU AIZSARDZĪBU

II.1. Regulā paredzētās datu apstrādes darbības

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾,

4. Ar šo regulu tiks izveidota Eiropas procedūra aizsardzības pasākumam, kas ļauj kreditoram ("prasītājam") iegūt Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu (turpmāk – EAPO), kas liedz izņemt vai pārskaitīt finanšu līdzekļus, ko parādnieks ("atbildētājs") tur bankas kontā Eiropas Savienībā. Priekšlikuma mērķis ir uzlabot esošo stāvokli, kurā "sarežģīto, laikietilpīgo un dārgo" procedūru dēļ parādnieki var viegli izvairīties no izpildes pasākumiem, ātri pārvietojot savus līdzekļus no bankas konta vienā dalībvalstī uz kontu citā dalībvalstī⁽⁴⁾.

ņemot vērā lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar 28. panta 2. punktu Regulā (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti⁽²⁾,

5. Saskaņā ar ierosināto regulu personas datu apstrāde tiek veikta vairākos veidos un tie tiek pārsūtīti vairāku pušu starpā. Būtiski tiek nošķirtas divas situācijas. Pirmajā gadījumā EAPO pieprasīšana notiek pirms tiesvedības uzsākšanas vai pirms tam, kad spriedums, izlīgums vai publiskais akts vēl nav izsludināts par izpildāmu izpildes dalībvalstī⁽⁵⁾. Otrajā gadījumā EAPO pieprasīšana notiek pēc tam, kad ir gūts izpildāms spriedums, izlīgums vai publiskais akts.

IR PIENĒMIS ŠO ATZINUMU.

I. IEVADS

1. Komisija 2011. gada 25. jūlijā pieņēma priekšlikumu par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu (turpmāk EAPO), lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komerclietās.⁽³⁾
2. Priekšlikumu tā pieņemšanas dienā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu nosūtīja Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam (EDAU). Pirms priekšlikums tika pieņemts, tas tika neformāli apspriests ar EDAU. EDAU pauda atzinību par šo neformālo apspriešanu un

6. Pirmajā gadījumā prasītājs iesniedz savus, kā arī atbildētāja personas datus (identifikācijas datus, atbildētāja bankas rekvizītus, attiecīgo apstākļu aprakstu un pierādījumus par rīcību) tajā valsts tiesā, kur atbilstīgi jurisdikcijas noteikumiem ir jānotiek tiesvedībai. Pieteikumam tiek izmantota priekšlikuma I pielikumā esošā veidlapa (sk. priekšlikuma 8. pantu).

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ Sk. COM(2011) 445 galīgā redakcija.

⁽⁴⁾ Sk. priekšlikumā iekļautā Paskaidrojuma raksta 4. punktu.

⁽⁵⁾ "Publiska akta" jēdziens ir definēts priekšlikuma 4. panta 11. punktā un nozīmē "dokumentu, kas dalībvalstī ir formāli sastādīts vai reģistrēts kā publiskais akts un kura autentiskums a) attiecas uz publiskā akta parakstu un saturu un b) kuru ir izdevusi valsts iestāde vai cita iestāde, kas ir attiecīgi pilnvarota".

7. Otrajā gadījumā prasītājs nosūta atbildētāja personas datus (identifikācijas datus, atbildētāja bankas rekvizītus un sprieduma, izlīguma vai publiskā dokumenta kopiju) vai nu tai tiesai, kas spriedumu vai izlīgumu izdevusi, vai, ja sastādīts autentisks dokuments, – tai dalībvalsts kompetentajai iestādei, kura autentisko dokumentu ir sastādījusi, vai arī tieši kompetentajai iestādei izpildes dalībvalstī. Pieteikumam tiek izmantota priekšlikuma I pielikumā esošā veidlapa (sk. priekšlikuma 15. pantu).
8. Abos gadījumos prasītājam jāsniedz visa informācija par atbildētāju un atbildētāja bankas kontu(-iem), kas nepieciešama, lai banka(-as) spētu atbildētāju un tā/tās kontu(-us) identificēt (sk. priekšlikuma 16. pantu). Fiziskām personām tā iekļauj atbildētāja pilnu vārdu, bankas nosaukumu, konta(-u) numuru(-us), atbildētāja pilnu adresi un viņa vai viņas dzimšanas datumu, un personas kodu vai pases numuru. Tas viss ir atspoguļots I pielikuma veidlapā (sk. I pielikuma 4. punkta 7. apakšpunktu). Informācija, kuru var norādīt fakultatīvi, ir atbildētāja tālruna numurs un elektroniskā pasta adrese (sk. I pielikuma 3. punktu).
9. Ja prasītājam nav pieejama informācija par atbildētāja kontu, prasītājs var pieprasīt, lai izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde iegūst nepieciešamo informāciju saskaņā ar priekšlikuma 17. pantu. Šādu pieprasījumu iekļauj pieteikumā par EAPO izdošanu, un tajā iekļauj “visu informāciju, kas prasītājam pieejama” par atbildētāju un atbildētāja bankas kontiem (sk. 17. panta 1. un 2. punktu). Tiesa vai izdošanas iestāde izdod EAPO un pārsūta to izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei, kura “izmanto visus piemērotos un samērīgos līdzekļus, kas izpildes dalībvalstī ir pieejami, lai iegūtu informāciju” (17. panta 3. un 4. punkts). Izmanto vienu no šādām informācijas ieguves metodēm: visām bankām dalībvalsts teritorijā nosaka pienākumu atklāt to, vai atbildētājam tajās ir bankas konts, un nodrošināt kompetentajai iestādei piekļuvi, ja šo informāciju reģistros vai citā veidā tur publiskas iestādes vai pārvaldes iestādes (17. panta 5. punkts).
10. Priekšlikuma 17. panta 6. punktā ir uzsvērts, ka 17. panta 4. punktā minētajai informācijai ir jābūt “piemērotai, lai identificētu atbildētāja bankas kontu vai kontus, tai ir jābūt atbilstīgai, tā nedrīkst būt pārmērīga un tai jāattiecas tikai uz a) atbildētāja adresi, b) banku vai bankām, kurās atrodas atbildētāja konts vai konti, c) atbildētāja konta numuru vai numuriem”.
11. Vairāki priekšlikuma noteikumi paredz pārrobežu apmaiņu ar informāciju, kas satur personas datus. Ja tiesa vai izsniegšanas iestāde pārsūta EAPO kompetentajai iestādei izpildes dalībvalstī, tam izmanto priekšlikuma II pielikumā esošo veidlapu (sk. priekšlikuma 21. un 24. punktu). Šajā veidlapā datu par atbildētāju ir mazāk, jo tajā nav jānorāda atbildētāja dzimšanas datums, personas kods vai pases numurs, nedz arī tālruna numurs vai elektroniskā pasta adrese. No regulas priekšlikumā aprakstītajām stadijām izriet, ka šajā gadījumā vai nu atbildētāja konta(-u) numurs(-i) ir nešaubīgi noteikts, vai arī šī informācija izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei vēl jāsavāc, pamatojoties uz priekšlikuma 17. panta.
12. Priekšlikuma 20. pants attiecas uz saziņu un sadarbību starp tiesām. Informāciju par visiem būtiskajiem apstākļiem var iegūt vai nu tieši, vai ar Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās, kas nodibināts ar Lēmumu 2001/470/EK, kontaktpunktu starpniecību (¹).
13. Trīs darba dienu laikā pēc EAPO saņemšanas banka informē kompetento iestādi izpildes dalībvalstī un prasītāju, izmantojot priekšlikuma III pielikumā noteikto veidlapu (sk. 27. pantu). Šajā veidlapā ir prasīta tā pati informācija par atbildētāju kas paredzēta II pielikuma veidlapā. Priekšlikuma 27. panta 3. punktā ir noteikts, ka banka var nosūtīt paziņojumu, izmantojot drošus elektroniskās saziņas līdzekļus.

II.2. Prasības par datu aizsardzību

14. No regulas priekšlikuma izrietošās personas datu apstrādes darbības jāveic atbilstīgi noteikumiem par datu aizsardzību, kas izklāstīti Direktīvā 95/46/EK un valstu tiesību aktos, ar kuriem tā tiek īstenota. EDAU ar gandarījumu atzīmē, ka tas ir uzsvērts priekšlikuma 21. apsvērumā un 46. panta 3. punktā. EDAU arī pauž atzīnību par atsauci uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pantu priekšlikuma 20. apsvērumā.
15. Lai EAPO pienācīgi darbotos, konkrēta informācija par prasītāju un atbildētāju ir kritiski svarīga. Noteikumi par datu aizsardzību nosaka, ka izmantojama tikai tāda informācija, kas ir samērīga un faktiski nepieciešama. EDAU ar gandarījumu atzīst, ka Komisija ir nopietni apsvērusi samērīgumu un nepieciešamību, kas jāievēro personas datu apstrādē šī priekšlikuma mērķiem.

(¹) OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

16. To pirmkārt norāda ierobežotais personas datu kopums, kas prasīts priekšlikuma 8., 15. un 16. pantā, kā arī pielikumos. EDAU ar gandarījumu norāda, ka personas datu klāsts dažādajos pielikumos, kas attiecas uz dažādām EAPO procedūras stadijām, samazinās. Kopumā EDAU nerod pamatu uzskatīt, ka prasītie dati nav samērīgi ar to, kas nepieciešams Regulas priekšlikuma vajadzībām. Šajā saistībā EDAU izsaka tikai divas papildu piezīmes.
17. Pirmā attiecas uz ziņām par prasītāja adresi Regulas priekšlikuma pielikumos. Saskaņā ar priekšlikuma 25. pantu atbildētājam izsniedz EPAO un visus dokumentus, kas iesniegti tiesai vai kompetentajai iestādei, lai iegūtu rīkojumu, kurā domājams iekļautā I, II un III pielikumā sniegtā informācija. Nav norādīts, ka prasītājs varētu pieprasīt, lai ziņas par viņa adresi dažādajos dokumentos, pirms tie tiek nosūtīti atbildētājam, tiktu svītrotas. Tā kā noteiktos apstākļos prasītāja adreses atklāšana atbildētājam varētu izraisīt ārpusstiesas spiediena risku prasītājam no atbildētāja puses, EDAU ierosina 25. pantā paredzēt iespēju prasītājam pieprasīt šo ziņu svītrošanu no atbildētājam sniegtās informācijas.
18. Otrā piezīme attiecas uz fakultatīvi aizpildāmajām ailēm I pielikumā, kas paredzētas tālruņa numuram un elektroniskā pasta adresei. Ja šo informāciju iekļauj kā datu ailes, kuras var izmantot tad, ja citas informācijas par atbildētāju trūkst, tas jāpaskaidro. Pretējā gadījumā nav pamata šīs datu ailes saglabāt.
19. Vēl viens piemērs tam, ka Komisija šajā priekšlikumā ir nopietni apsvērusi personas datu apstrādes samērīgumu un nepieciešamību, ir skaidra norāde uz nepieciešamības principu priekšlikuma 16. pantā un 17. panta 1. un 6. punktā. Priekšlikuma 16. pantā ir norāde uz visu informāciju, kas "nepieciešama" atbildētāja identifikācijai, 17. panta 1. punktā – uz "nepieciešamo" informāciju, un 17. panta 6. punktā ir atkārtots Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā sniegtais formulējums, kas nosaka, ka datiem jābūt piemērotiem, atbilstīgiem un tie nedrīkst būt pārmērīgi. EFAU pauž apmierinātību par šiem noteikumiem, jo tie parāda, ka personas datu vākšanā jāievēro nepieciešamības princips. Tomēr 17. pants izraisa vairākus jautājumus.
20. Priekšlikuma 17. panta 2. punktā prasītājam ir noteikta prasība sniegt "visu informāciju, kas prasītājam pieejama" par atbildētāju un atbildētāja bankas kontu(-iem). Šis ir plašs formulējums, kas var paredzēt visdažādākās informācijas sniegšanu par atbildētāju. Noteikumā nav paskaidrots, ka šāda informācija jāierobežo līdz informācijai, kas nepieciešama atbildētāja identifikācijai un tā bankas rēķina(-u) noteikšanai. EDAU iesaka šādu ierobežojumu iekļaut 17. panta 2. punktā.
21. Norāde 17. panta 4. punktā uz "visiem piemērotajiem un samērīgajiem līdzekļiem" varētu nozīmēt tādu izmeklēšanas metožu piemērošanu, kas paredz rupju atbildētāja privātās dzīves aizskārums. Tomēr, lasot to saistībā ar 17. panta 5. punktu, kļūst skaidrs, ka šie līdzekļi ir ierobežoti līdz divām metodēm, kas izklāstītas šī atzīnuma 9. punktā. Tomēr, lai novērstu kļūdainu izpratni par līdzekļiem, kas pieejami kompetentajai iestādei, likumdevējs varētu apsvērt norādes uz "visiem piemērotajiem un samērīgajiem līdzekļiem" aizstāšanu ar norādi uz "vienu no divām metodēm, kas minēta 5. punktā".
22. EDAU vēlas uzdot jautājumu par otro no divām metodēm, kas minētas 17. panta 5. punkta b) apakšpunktā. Šī metode attiecas uz kompetentās iestādes piekļuvi, ja informācija tiek turēta publiskas iestādes vai pārvaldes iestādes reģistros vai citā veidā. Priekšlikuma I pielikumā ir norāde uz "esošiem publiskiem reģistriem" (sk. I pielikuma 4. punktu). Skaidrības labad būtu jāpaskaidro, kas tieši ir domāts priekšlikuma 17. panta 5. punkta b) apakšpunktā. Jāuzsver, ka Regulas priekšlikuma vajadzībām būs vajadzīga ne tikai tā informācija, kas jau ir savākta; nepieciešamības un samērīguma principi jāievēro arī metodēs, ko izmanto informācijas vākšanai.
23. Attiecībā uz datu pārsūtīšanu starp valstīm dažādo attiecīgo iestāžu starpā EDAU nesaskata īpašas problēmas no datu aizsardzības viedokļa. Pārdomas izraisa tikai priekšlikuma 27. panta 3. punkts. Ir noteikts, ka bankas var pārsūtīt paziņojumu (izmantojot III pielikuma veidlapu), izmantojot drošus elektroniskās saziņas līdzekļus. Vārds "var" ir izmantots tāpēc, ka elektroniskie saziņas līdzekļi ir alternatīvs veids paziņojuma nosūtīšanai, ko var veikt arī pa parasto pastu. Tas izriet no III pielikuma. Ar 27. panta 3. punktu bankām ir ļauts izmantot elektroniskos saziņas līdzekļus, bet tikai tai gadījumā, ja šie līdzekļi ir droši. EDAU iesaka likumdevējam šo noteikumu darīt skaidru, jo esošo tekstu var interpretēt tā, ka "drošības" ievērošana ir fakultatīva. Priekšlikuma 27. panta 3. punktu var aizstāt ar šādu tekstu: "Banka var nosūtīt paziņojumu, izmantojot elektroniskās saziņas līdzekļus, ja šie līdzekļi ir droši saskaņā ar Direktīvas 95/46 16. un 17. punktu."

III. SECINĀJUMI

24. EDAU ir gandarīts par pūlēm, kas veltītas dažādajiem datu aizsardzības aspektiem, kas izvirzīti priekšlikumā par EAPO. Jo īpaši tas pauž atzinību par nepieciešamības principa piemērošanu un norādēm uz to. Tomēr EDAU uzskata, ka regulas priekšlikumā vēl nepieciešami vairāki papildu uzlabojumi un skaidrojumi. EDAU iesaka

- apsvērt, vai 25. pantā varētu paredzēt iespēju, ka prasītājs pieprasa svītrot ziņas par savu adresi no informācijas, kas tiek sniegta atbildētājam,
- svītrot fakultatīvos datu laukus I pielikumā (kas attiecas uz tālruņa numuru un elektroniskā pasta adresi), ja vajadzība pēc tiem netiek pierādīta,
- ierobežot informāciju, kas prasītājam jānorāda saskaņā ar 17. panta 2. punktu, ar tādām ziņām, kas nepieciešamas atbildētāja identifikācijai un tā bankas konta(-u) noteikšanai,

- apsvērt, vai 17. panta 4. punktā norādi uz “visiem piemērotajiem un samērīgajiem līdzekļiem” varēt aizstāt ar norādi uz “vienu no divām metodēm, kas minētas 5. punktā”,
- paskaidrot, kas ir domāts ar “esošajiem publiskajiem reģistriem”, uz kuriem ir norādīts 17. panta 5. punkta b) apakšpunktā,
- grozīt 27. panta 3. punkta formulējumu šādi: “Banka var nosūtīt paziņojumu, izmantojot elektroniskās saziņas līdzekļus, ja šie līdzekļi ir droši saskaņā ar Direktīvas 95/46 16. un 17. punktu.”

Briselē, 2011. gada 13. oktobrī

Giovanni BUTTARELLI

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs